

KESKKONNAAMET

Nitraaditundliku ala teabepäev

Milvi Aun

peaspetsialist | veeosakond

Rakvere, 06.12.2023

Pandivere ja Adavere –Põltsamaa nitraaditundlik ala

NTA kokku 3250 km²

Pandivere piirkond – 2382 km², sh kaitsmata põhjaveega 19%, 135 allikat, 741 karsti

Adavere-Põltsamaa piirkond – 667 km², sh kaitsmata põhjaveega 18%

Vahele jääb Endla soostik

NTA tegevuskava koostatakse nelja aasta kohta. Praegune kava on aastateks 2021-2024.

Pandivere ja Adavere-Põltsamaa NTA

Pandivere kõrgustiku keskosas (1375 km²) puudub pidev vooluveekogude võrgustik.

Tegemist on Eesti suurima infiltratsioonialaga – põhjavee moodustumise ala

Koolitusmaterjalid KOV-dele

Erinevate keskkonnavaldkondade, sh vesi, teabematerjalid leiad KeA kodulehelt

Kohalikule omavalitsusele | Keskkonnaamet

KESKKONNAAMET

Otsing

Elusloodus,
looduskaitse ▾

Keskkonnakasutus,
keskkonnatasu ▾

**Taotlused,
aruanded ▲**

Järelevalve,
teavita 1247 ▾

Keskkonnateadlikkus,
avalikustamised ▾

Keskkonnaamet,
uudised, kontakt ▾

TAOTLUSED, KOOSKÖLASTUSED, LOAD JA ARUANDEVORMID

Siit leiad kiiresti iga valdkonda puudutavate lubade, taotluste, kooskõlastuste ja aruannete vormid.

ELUSLOODUS, LOODUSKAITSE

- Kaitstaval alal tegutsemise taotlused
- Metsanduse taotlused
- Kalanduse taotlused
- Jahipidamise taotlused
- Võõrliikide taotlused
- Looma- ja linnukahjude taotlused

JUHENDID, ABIMATERJALID

- Ürituse korraldajale
- Kohalikule omavalitsusele
- Maaomanikule

KESKKONNAKASUTUS

- Jäätmete taotlused
- Maavarade taotlused
- Vee taotlused
- Õhu ja kliima taotlused
- Kiirguse taotlused
- Kompleksload
- Tuulepargi teatis

Põhjavee valdkonna teave KeA kodulehel

Elusloodus,
looduskaitse ▾

Keskkonnakasutus,
keskkonnatasu ▾

Taotlused,
aruanded ▾

Järelevalve,
teavita 1247 ▾

Keskkonnateadlikkus,
avalikustamised ▾

Keskkonnaametist,
uudised, kontakt ▾

Pesitsusrahu

VESI

Veeluba ja aruandlus

Registreeringud ja raie
veekaitsevööndis

Salvkaevud, puurkaevud ja heitvesi

Paisud ja paisutamine

Põllumajandus

Veemajanduskavad

🏠 > Keskkonnakasutus, keskkonnatasu > Vesi > Salvkaevud, puurkaevud ja heitvesi

Salvkaevud, puurkaevud ja heitvesi

Joogiveena kasutatakse Eestis üldiselt põhjavett, mis on kättesaadav puurkaevude või salvkaevude abil. Nii puurkaevude kui salvkaevude rajamisele kohalduvad nõuded veeseadusest ja ehitusseadustikust.

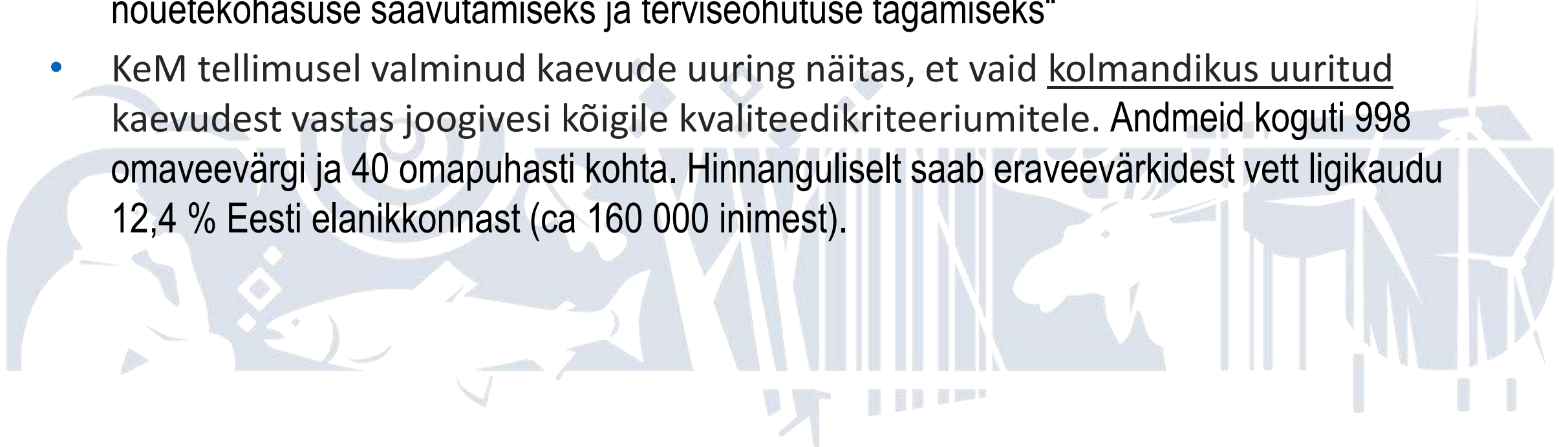
Kasutusel olnud vesi tuleb nõuetekohaselt puhastada, misjärel võib selle suublasse juhtida.

<https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/vesi/salvkaevud-puurkaevud-ja-heitvesi> Sellelt lehelt leiad:

- Põhjavesi ja puurkaev
- Veehaarde sanitaarkaitseala ning hooldusala
- Puurkaevu ja puuraugu rajamine
- Salvkaevu rajamine

Hajaasustuspiirkondade joogivee kvaliteedi ja -süsteemide uuring

- Uuringud ja aruanded | Kliimaministeerium
- Uuringu aruanne on KliM kodulehel 2020.a aruannete loetelus. Muuhulgas on uuringu üheks osaks ka „Juhend hajaasustuspiirkonnas paiknevate majapidamiste kaevude joogivee nõuetekohasuse saavutamiseks ja terviseohutuse tagamiseks“
- KeM tellimusel valminud kaevude uuring näitas, et vaid kolmandikus uuritud kaevudest vastas joogivesi kõigile kvaliteedikriteeriumitele. Andmeid koguti 998 omaveevärgi ja 40 omapuhasti kohta. Hinnanguliselt saab eraveevärgidest vett ligikaudu 12,4 % Eesti elanikkonnast (ca 160 000 inimest).

VMK ja meetmeprogramm

- Kõik veemajanduskava (VMK) koostamisega seotud dokumendid, sh meetmeprogramm on Kliimaministeeriumi (KliM) kodulehel [Veemajanduskavad | Kliimaministeerium](#)

Elurikkus
Keskkonnakaitse

Energeetika
Maavarad

Elukeskkond
Ringmajandus

Rohereform
Kliima

**Merendus
Veekeskond**

Liikuvus

Ministeerium,
kontakt,
uudised

U
ir

🏠 > Veemajanduskavad

Veemajanduskavad

Veemajanduskavade koostamine ja ajakohastamine

Jõgede, järvede, põhjavee ja rannikuvee ning mere seisundi parandamiseks, üleujutuste vastu võitlemiseks ning põllu- ja metsamaadelt kraavide ja ojade kaudu ära kanduva sette ning toitainete kinni hoidmiseks koostatakse veemajanduskavad. Kava koostatakse iga vesikonna kohta kuueks aastaks ning seejärel ajakohastatakse. Kehtivad veemajanduskavad on koostatud perioodiks 2022-2027.

Pea 62% Eesti jõgedest, järvedest ja rannikuveest ning 79% põhjaveest on heas seisundis. Rannikust kaugemal oleva mere seisund ei ole tervikuna hea eeskätt liigse toitainete sisalduse tõttu. Lisaks on Eestis 21 piirkonda, kus merest või jõgedest tingituna kujutab vesi üleujutuste näol ohtu ka inimeste tervisele ja varale. Põllumaa väärtuse ja viljakuse hoidmiseks on pea 30% Eestist kaetud maaparandussüsteemidega, mille kaudu kogutakse kokku liigne vesi põldudelt ning hoitakse mullas vajalikku niiskust.

Vee seisundit ohustavad peamiselt fosfori ja lämmastikuühendid, mis sattuvad vette asulate reoveepuhastitest, metsast ja põllumaalt. Need toitained panevad meie veekogudes taimestiku kasvama ja veekvaliteet halveneb nii vee-elustiku kui ka vett kasutavate inimeste jaoks. Paljud jõed aga kannatavad paisude tõttu, sest kalad, kes sigimisperioodil liiguvad piki jõge üles ja alla, ei saa kuidagi

Loe täpsemalt

- ❖ Veemajanduskavad 2022-2027 (kehtivad)
- ❖ Veemajanduskavad 2015-2021
- ❖ Veemajanduskavad 2009-2015
- ❖ Veemajanduskomisjon
- ❖ Veemajanduskavade rakendamine

Meetmeprogramm

- Meetmeprogrammi tabelid leiab kirje alt: [Meetmeprogrammi dokumendi](#)
- Järgmisena avaneb: [Meetmeprogrammi Lisa 1 Meetmetabelid](#)
- [Erinevad töölehed](#):
  - ✓ Põhimeetmed (Tabel 1A) – siin kõikidele KOV-idele planeeritud meetmed, mis tulenevad õigusaktidest;
  - ✓ Täiendavad meetmed (Tabel 1B) – kaks üleriigilist meetet KOV-dele, sh hajaasustuse programmi meede;
  - ✓ Riigi vesikonnaülesed (Tabel 1C);
  - ✓ Põhjavee meetmed (Tabel 2) – kolmel kogumil on meede KOV-ile;
  - ✓ Pinnavee kogumipõhised (Tabel 3) – konkreetse objekti või tegevusega meetmed KOV-idele.
  - ✓ Lisaks mitmed töölehed mis selgitavad meetmetabelite erinevate lahtrite sisu.

Oluline on igas tabelis olev veerg: Refereerimise number

Meetmeprogramm

- Meede kirjeldab veekogumi seisundi parandamiseks tehtavaid vajalikke tegevusi. Olenevalt inimtegevusega kaasnevatest mõjudest ehk koormustest võib ühele kogumile olla mitu meetet.
- Meetmeprogrammi tabelid (töölehed)
  - **Tabel 1A Põhimeetmed** on loetelu meetmetest, mis on seaduse alusel kohustuslikud erinevatele rakendajatele ja täitmise ulatus on vesikonnaülene.
  - **Tabel 1B Täiendavad meetmed** on loetelu täiendavatest ehk vabatahtlikest vesikonnaülestest meetmetest, mis on suunatud erinevatele täitjatele.
  - **Tabel 1C Riigi vesikonnaülesed** on loetelu vesikonnaülestest meetmetest (nii põhimeetmed kui täiendavad meetmed), mida täidavad riigiasutused.
  - **Tabel 2 Põhjavee meetmed** on loetelu põhjavee kogumipõhistest meetmetest.
  - **Tabel 3 Pinnavee kogumipõhised meetmed** on loetelu pinnavee kogumipõhistest meetmetest.

Meetmeprogrammi meetmete rakendamine

- Meetmete rakendamist korraldab VMK komisjon ja koordineerib Keskkonnaamet (KeA)
- Teave rakendamise kohta on KeA kodulehel [Veemajanduskavad | Keskkonnaamet](#)

Elusloodus,
looduskaitse ▾

Keskkonnakasutus,
keskkonnatasu ▾

Taotlused,
aruanded ▾

Järelevalve,
teavita 1247 ▾

Keskkonnateadlikkus,
avalikustamised ▾

Keskkonnaamet,
uudised, kontakt ▾

VESI

Veeluba ja aruandlus

Registreeringud ja raie
veekaitsevööndis

Salvkaevud, puurkaevud ja heitvesi

Paisud ja paisutamine

Põllumajandus

Veemajanduskavad

[Keskonnakasutus, keskkonnatasu](#) > [Vesi](#) > [Veemajanduskavad](#)

Veemajanduskavad

Eestis on moodustatud kolm vesikonda ja igale vesikonnale on koostatud veemajanduskava. Veemajanduskava on kuueaastane planeerimisdokument, milles on kirjeldatud veekogusid mõjutavad tegurid ja kavandatud tegevused nende hea seisundi saavutamiseks ja säilitamiseks.

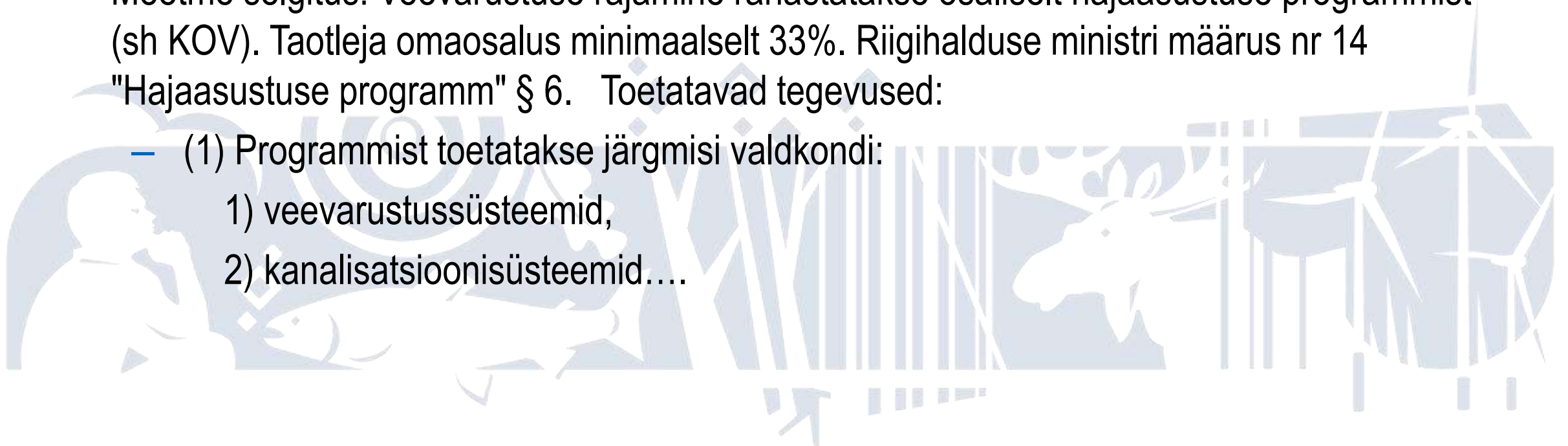
Põhjavee meetmed (näide)

Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas - **seisund halb** - tabel2meede060 (meetmerida põhjavee meetmete tabelis).

- Meede: Reovee kohtkäitluse korrastamine.
  - Meetme selgitus: Reovee kogumine või väikepuhasti rajamine toitainete koormuse vähendamiseks. **Kohaliku omavalitsuse** koordineerimisel majapidamiste tegevused reovee kohtkäitluse korrastamisel. Rahastusallikana on nimetatud meetmeprogrammis hajaasustuse programmi (rahastus jaguneb omanik+KOV+Riik)
-
- Oluline meede on ka **vee kasutaja** kohustus teatud aja tagant põhjaveevarude ümber hindamiseks – eesmärk hinnata reaalselt kasutamist ja tagada säästlik põhjavee kasutus.

Pinnavee meetmed (näide)

- Meede: Hajaasustuses veevarustuse ja kanalisatsioonüsteemide rajamise toetamine.
Hajaasustuse programmist saastunud põhjaveega kaevude asendamise ja likvideerimise toetamine ja kohtpuhastite rajamise toetamine (Tabel 1meede7)
(üleriigiline meede)
- Meetme selgitus: Veevarustuse rajamine rahastatakse osaliselt hajaasustuse programmist (sh KOV). Taotleja omaosalus minimaalselt 33%. Riigihalduse ministri määrus nr 14 "Hajaasustuse programm" § 6. Toetatavad tegevused:
  - (1) Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:
    - 1) veevarustussüsteemid,
    - 2) kanalisatsioonüsteemid....

Pinnavee meetmed (näide)

Tabel 1A Põhimeetmed (väljavõte) – rakendaja on KOV oma haldusterritooriumil (üleriigiline)

Reovee kohtkäitluse eeskirjade kehtestamine, ajakohastamine.

Kohtkäitlejate üle arvestuse pidamine, järelevalve tegemine.

Reoveekogumisaladel ühiskanalisatsiooni väljaehitamine ja ühiskanalisatsiooniga liitumise tagamine.

Sademeveekanalisatsiooni arendamine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava alusel.

Vee hinnakujundusmeetmed ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kasutamiseks ja kliendilepingute haldamine ja tasude kogumine.

Puhastite rajamise ja uuendamise vajaduse väljaselgitamiseks koostavad kohalikud omavalitsused ühisveevärgi ja ühiskanalisatsiooni arendamise kava.

Üldplaneeringutes veekaitsemeetmetega arvestamine. Sademevee (immutamise) ja muud vajalikud veekaitsemeetmed tuleb arvestada üldplaneeringutesse, et pikemas perspektiivis oleks tagatud probleemide vaba asustuse suunamine.

Hinnata purgimissõlmede asukohtade ajakohasust ja vajadusel täiendavalt rajada uusi.

Maa-ameti kaardirakendus – põllumajanduse veekaitse piirangud

Geoportaal → Kaardirakendused → Põllumajanduse veekaitsepiirangud

X-GIS 2.0 [kkmin_nitraaditundlik] (maaamet.ee)

Põllumajanduse veekaitsepiirangud

Kaardirakenduse teemakihid

- Nitraaditundlik ala ja objektid
  - Pandivere ja Adavere-P...
  - Oluline allika- ja karstiala
- Vee- ja keskkonnakaitselised objektid
  - Karstivorm, karstijärvik, ...
  - Veekogud
    - Vooluveekogud
    - Seisuveekogud
  - Allikad
  - Puurkaevud
  - Maaparandussüsteemi ...
  - Maaparandussüsteemi eesvoolud
- Vee- ja keskkonnakaitselised piirangud
  - Nitraaditundliku ala tegevuspiiran...
  - NTA kaitsmata põhjave...
  - Karstiala kaitsevöönd
  - Karstivormi ja -järviku v...
  - Üleujutusosalad
  - Veekaitsevöönd
  - Ehituskeeluvöönd
  - Ranna ja kalda piiranguvöönd
  - Veehaarde sanitaarkait...
  - Veevõtukoha veehaarde...
  - Puurkaevu hooldusala
  - Maaparandussüsteemi ...
  - Maaparandussüsteemi eesvoolu k...
- Kalded

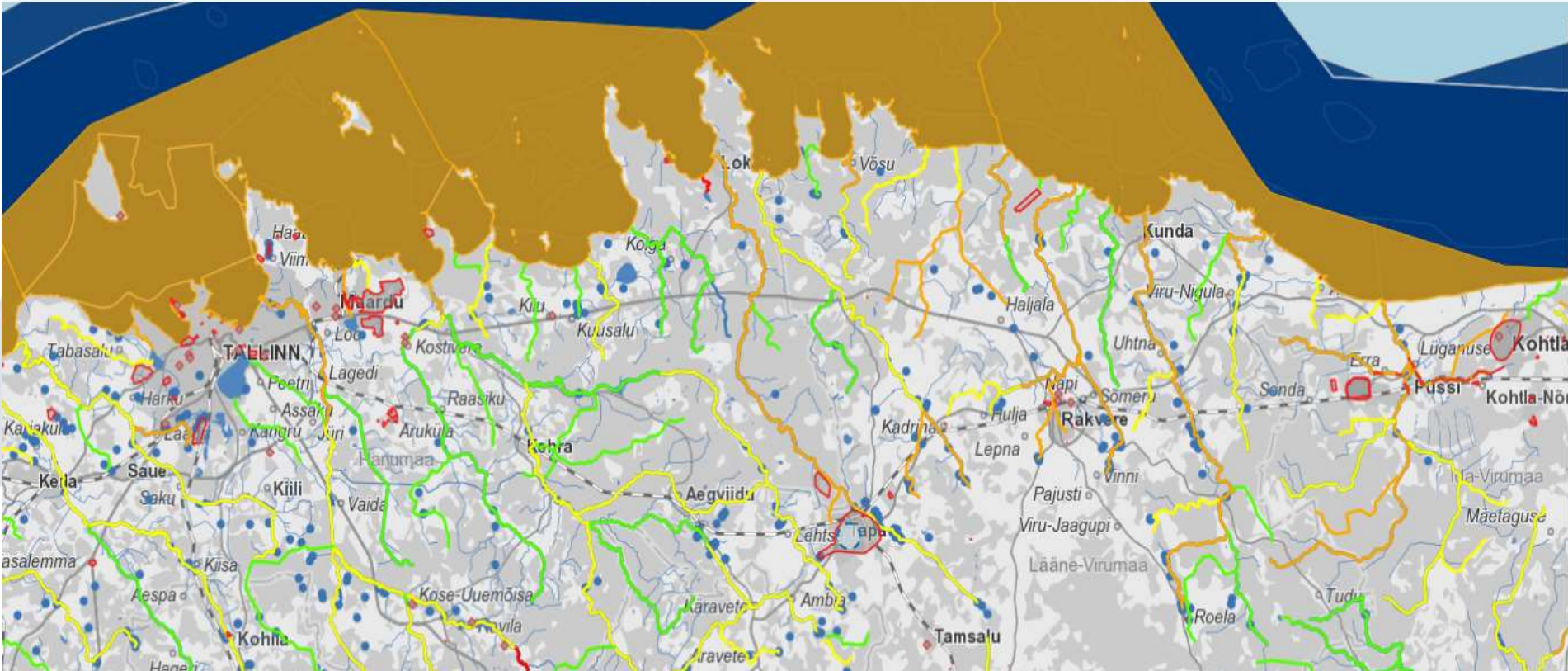
Keskkonnaportaal Andmed & kaart | Keskkonnaportaal

Keskkonnaportaal

Avaleht Andmed & kaart Dokumentid Teated

Otsi... Detailotsing

Kaart

The map displays the geographical features of Estonia, with a focus on water bodies and catchment areas. The landmass is shown in a light grey tone, with water bodies in blue. A large brown area at the top represents the Baltic Sea. The map is overlaid with a network of colored lines representing catchment areas: yellow for general catchment areas, green for stream catchment areas, and red for coastal catchment areas. Major cities and towns are labeled, including Tallinn, Maardu, Keila, Saue, Kihla, Võsu, Kunda, Rakvere, and Kohtla-Nõmme. The map is part of a web application interface with a blue header and a search bar.

- Looduse kaitse
- Vesi
- Veekogud
- Veekogumid
- Seisuveekogumid
- Vooluveekogumid
- Rannikumere kogumid
- Põhjaveekogumid
- Maaparandussüsteemid
- Vesikonnad ja valglad

KESKKONNAAMET

Ilusat Jõuluaega!

Keskkonnaameti üldkontakt
info@keskkonnaamet.ee | 662 5999

Keskkonnarikkumisest või erijuhtumist
teata riigiinfo telefonile 1247

Jälgi meid:

keskkonnaamet.ee

